Український інститут національної пам'яті

Інформаційні матеріали до 92-х роковин Голодомору 1932–1933 років

Вступ
Ключові повідомлення
Історична довідка
Хронологія визнання країнами світу Голодомору 1932-1933 років геноцидом Українського народу
Всеукраїнська акція "Запали свічку"
Корисні тематичні посилання

Вступ

Щороку в четверту суботу листопада Україна вшановує пам'ять жертв Голодомору 1932–1933 років і масових штучних голодів 1921–1923 і 1946–1947 років. У 2025-му День пам'яті жертв голодоморів припадає на 22 листопада.

Закликаємо усіх згадати в Загальнонаціональній хвилині мовчання 22 листопада о 16.00 про мільйони людських життів, які Україна втратила через Голодомор і масові штучні голоди. Відвідайте у цей день місця пам'яті жертв Голодомору в своєму населеному пункті. Просимо також із настанням темряви запалити свічки пам'яті на підвіконнях – у домівках, офісах. Адже кожен вогник у вікні – це свідчення того, що ми, живі, пам'ятаємо про померлих, це вияв нашої скорботи і віри в майбутнє.

Де б ви не були, запаліть Свічку пам'яті!

Ключові повідомлення

У 1932–1933 роках комуністичний тоталітарний режим вчинив злочин геноциду проти Українського народу. Сьогодні рашисти як спадкоємці того режиму знову коять злочини проти людяності та геноцидні дії на українській землі.

Україна внаслідок Голодомору-геноциду 1932–1933 років, масових штучних голодів 1921–1923 та 1946–1947 років втратила мільйони людських життів. У 2006 році Законом України Голодомор визнаний геноцидом Українського народу.

Метою злочину було знищення українського народу як національної групи. Комуністичний тоталітарний режим через насильницьке вилучення продовольства, блокаду сіл і цілих районів, заборону виїзду за межі охопленої

голодом України, згортання сільської торгівлі, репресій проти незгодних створив для українців умови, не сумісні із життям.

Голодомор став можливим тому, що українці під час Української революції не змогли вистояти у збройній боротьбі проти більшовицької агресії. Окупація України вилилася нашому народові у численні злочини, масові репресії, терор, депортації.

Сьогодні росіяни знову застосовують проти українців методи геноциду, щоб знищити нашу ідентичність, культуру, мову. Тож сучасна російсько-українська війна спрямована не тільки на те, щоб знищити незалежність Української держави, але й щоб винищити українців як самобутній народ, як націю.

Сталін у XX столітті та Путін у XXI вдалися до геноцидів, бо інші методи упокорення українського народу не спрацювали. Сталін організував тотальну конфіскацію харчів, блокаду, посилив терор. Путін застосовував повномасштабне вторгнення, яке проявилося звірствами, порушеннями міжнародних законів та звичаїв ведення війни з боку російських військ. Складовими геноцидної політики РФ проти України стали терор, масові вбивства, умисні напади на укриття, шляхи евакуації та гуманітарні коридори, бомбардування житлових районів, сексуальне насильство, воєнні облоги, депортації (насильницьке переміщення українців, зокрема дітей).

В умовах нинішньої Війни за Незалежність наша пам’ять про Голодомор 1932–1933 років є чинником суспільної мобілізації українців і світової спільноти для протидії агресору.

Сьогодні демократичний світ висловлює підтримку Україні. Сили безпеки та оборони України героїчно протистоять ворогові. І кожен із нас, пам’ятаючи про злочини комуністичного тоталітарного режиму, всі сили повинен спрямувати на підтримку наших захисників.

Про сталінський геноцид українців дізнається дедалі більше людей в інших країнах світу. Знання про Голодомор в Україні 1932–1933 років допомагає людям у всьому світі краще зрозуміти природу сучасної російської злочинної війни та геноцидних практик, які її супроводжують. Пам’ять про використання тодішнім кремлівським режимом у 1932–1933 роках голоду як інструменту здійснення злочину геноциду проти українців повинна слугувати засторогою для недопущення виникнення голоду будь-де на планеті, засторогою недопущення провокування і використання продовольчої кризи нинішнім кремлівським агресором для досягнення своїх цілей.

22 листопада, у день пам’яті жертв Голодомору 1932–1933 років і масових штучних голодів 1921–1923 і 1946–1947 років, українці усього світу о 16 годині мають об’єднатися у хвилині мовчання, зупинитися і віддати шану закатованим

голодом сталінським режимом. Також закликаємо незалежно від місця знаходження запалити Свічку пам'яті у вікні. Саме тому вшанування пам'яті жертв Голодомору цього року проходить під гаслом **«Де б ти не був, запали Свічку пам'яті».**

Історична довідка

Чому українців вбивали голодом?

Після Жовтневого перевороту впродовж 1917–1921 років на більшій частині території колишньої Російської імперії владу захопили комуністи. Вони шляхом прямої окупації знищили демократичну Українську Народну Республіку, проголошену 1917 року. Досвід важкої боротьби із українськими рухом змусив комуністичний режим для зміцнення свого становища в Україні піти на створення у 1919–1920 роках квазідержави УСРР зі столицею у Харкові та певні поступки українському національному рухові.

Україна в 1920-х роках переживала культурний ренесанс європейського зразка. Під гаслом "Геть від Москви!" тут формувалися самобутні, відмінні від російських, культурні традиції, орієнтовані на Європу. Створювалася національна система освіти, обґрунтовувалася економічна концепція України як автономного економічного організму. Проте до кінця цього періоду в СРСР був встановлений тоталітарний комуністичний режим із суворою суспільною ієрархією. Будь-який прояв незгоди або нонконформізму (як індивідуального, так і малих і великих груп людей за професійною, національною, релігійною, партійною ознаками) негайно жорстоко карався та придушувався.

Українська нація, яка була другою за чисельністю в СРСР, мала величезний культурно-історичний спадок, власні славетні традиції державотворення, досвід національно-визвольної боротьби. Широкі кола інтелектуалів та економічно самостійне селянство не сприймали політики комуністичного керівництва. Тому за мету було поставлено знищення українців як політичної нації, що могла поставити питання про створення незалежної держави. Для досягнення цієї мети був обраний жахливий інструмент – вбивство голодом.

Як?

Механізм, який призвів до Голодомору, був приведений у дію із Москви тодішніми лідерами комуністичної партії. У січні 1928 року режим запровадив насильницькі хлібозаготівлі. У фермерів держава примусово забирала більшу частину, або й все вирощене зерно за значно заниженими цінами. Одночасно розпочалась "ліквідація" найзаможніших господарств. У 1930 році колективізація викликає масові протести і повстання. Впродовж року в Україні відбулося понад

чотири тисячі протестних виступів за участю більше мільйона селян. Однак, незважаючи на це, до жовтня 1931 року колективізованими, тобто, фактично державними, стали 68 % селянських господарств та 72 % орної землі. Загалом в Україні було "розкуркулено" понад 352 тисячі господарств.

Результатом цього, а також внаслідок неефективного колгоспного господарювання став голод, через який весною 1932 року померло кілька сотень тисяч українців.

Але Україна все одно залишалася центром спротиву тоталітарному режиму. На перші сім місяців 1932-го на Україну припадає 56 % від усіх антивладних виступів у Радянському Союзі.

Улітку 1932 року через наростання спротиву Сталін із оточенням прийняв рішення про організацію в Україні штучного голоду, щоб не "втратити Україну". Шляхом знищення частини населення.

Реалізація плану з організації штучного голоду

Дата	**Подія**
	1 9 3 2 р і к
Липень	Україні нав'язують завідомо нереальні до виконання плани хлібозаготівель.
7 серпня	Ухвалюється постанова про "охорону соціалістичної власності", або "закон про п'ять колосків".
Жовтень	В Україну направляється спеціальна комісія із хлібозаготівель на чолі із керівником уряду СРСР Молотовим. Її завдання – посилення репресій і збільшення вилучення зерна в українських селян.
Листопад	Організовуються загони для пошуку і конфіскації зерна, інших продуктів, худоби у приватних господарствах. До кампанії залучається весь особовий склад міліції, органів держбезпеки та місцеві члени комуністичної партії і комсомолу.
Листопад	Вводиться режим "чорних дошок". Занесення населеного пункту чи району на "чорну дошку" вело до їх повної блокади, проведення спеціальних репресивних заходів, а значить – до повного знищення його мешканців.
Листопад	Запроваджуються натуральні штрафи. В господарствах, що "заборгували" за нереальними планами, конфісковують усе продовольство і худобу.
Кінець	Спецоргани розробляють спеціальну таємну операцію зі

листопада	знешкодження всіх, хто міг би чинити опір повному вилученню хліба. Операція охоплювала 243 райони України.
Грудень	В Україну направляють Кагановича і Постишева для посилення хлібозаготівель. Влада переходить до повного вилучення харчів у українських селян.
Грудень	Кремль звинувачує українців у саботажі хлібозаготівель та підготовці повстання.
14 грудня	ЦК ВКП(б) і РНК СРСР ухвалюють таємну постанову “Про хлібозаготівлю на Україні, Північному Кавказі і в Західній області”. Вона передбачала ліквідацію українських шкіл на Кубані і масове переслідування української інтелігенції.
Кінець грудня	Із сіл, які не виконали плани хлібозаготівель вивозять усі наявні зернові запаси, навіть посівний матеріал.
1 9 3 3 р і к	
1 січня	Спеціальною постановою ЦК ВКП(б) про застосування найжорстокіших репресій до тих, хто не здасть хліба, українцям був оголошений ультиматум.
Січень	Відбуваються масові обшуки в селянських господарствах, під час яких селяни були позбавлені останніх залишків їжі. Їх приречено на голодну смерть.
22 січня	Директивою Сталіна заборонено виїзд селян з території УСРР і Кубані в інші місцевості Радянського Союзу. Тільки за перші півтора місяці дії цієї директиви затримали майже 220 тисяч селян. І з них понад 186 тисяч силоміць повернули в села, де вони були приречені на голодну смерть.
24 січня	Сталін призначає фактичним керівником УСРР на посаді другого секретаря ЦК КП(б)У Постишева. Той розпочав масштабну кампанію “очищення” від “петлюрівців” і “українських націоналістів”. Вона стала складовою плану геноциду української нації. Тогочасний розмах політичних репресій в Україні порівняний з Великим терором 1937–1938 років. За офіційними даними, в Україні у 1933 році арештували більше людей, ніж у 1938-му.
Лютий	Українським областям починають виділяти допомогу – вибіркову і недостатню. Вона була спрямована не на подолання голоду і порятунок українців, а на забезпечення виробничих потреб у ході посівних і збиральних кампаній. Адже знесилені і старі люди, а

	також селяни-одноосібники не отримували допомоги. Смертність серед українських селян невпинно зростала.
16 лютого	Для недопущення поширення інформації про голод в УСРР спеціальною директивою заборонили будь-яким організаціям, крім ДПУ, фіксувати випадки опухання і смерті на ґрунті голоду.
Червень	Смертність від голоду в Україні досягла апогею. За оцінками демографів, того місяця померли від 800 тисяч до понад 1 мільйона осіб.
Серпень	Прийнято рішення про створення Всесоюзного переселенського комітету та переселення у вимерлі з голоду села України колгоспників із російських областей і Білорусі. До кінця 1933 року переселили понад 100 тисяч осіб.

Під час голоду тоталітарна влада не лише не припинила примусове відбирання їжі, а й відхилила допомогу з-за кордону та кинула всі сили на ізоляцію голодуючих районів. Армія, загони НКВД оточили українські міста та залізничні станції, бо селяни втечею намагалися врятуватися від голодної смерті. Мешканцям сіл забороняли виїжджати в інші регіони СРСР. Хліб вилучався, продавався до інших країн за валюту, яку спрямовували на закупівлю верстатів та іншого обладнання для промислових підприємств.

До чого це призвело?

Саме за цей менш ніж календарний рік (1932–1933) в Україні загинули мільйони людей. На жаль, страшні обставини злочину та свідома заборона ведення статистики смертності унеможливлюють встановлення точної кількості загиблих невинних людей і вичерпного поіменного списку жертв.

Жахом Голодомору була надзвичайно велика смертність серед дітей. У багатьох районах України у вересні 1933 року за шкільні парти не сіли близько двох третин учнів. Ученими Інституту демографії та соціальних досліджень НАН України імені М. Птухи для Гарвардського університету створена карта втрат УСРР у Голодоморі. За даними вчених, найбільше постраждали лісостепові регіони України із давніми козацькими традиціями – Полтавщина, Черкащина, Кіровоградщина, Київщина. У цих регіонах в окремих районах упродовж 1933 року вимерло понад половини населення. Смертність перевищувала середній рівень у 8–9 і більше разів. У нинішніх Вінницькій, Одеській, Дніпропетровській

областях рівень смертності був вищий у 5-6 разів, у Донецькій і Луганській області – у 3–4 рази.

Голод на довгі десятиліття порушив природний генетичний фонд, призвів до морально-психологічних змін у свідомості нації. Наслідком злочину геноциду також стало руйнування традиційного українського устрою життя. Українцям як етносу було завдано смертельної рани. 1933 рік став для України часом національної катастрофи, наслідки якої відчуваємо і понині.

Подолання інформаційної блокади

Радянська влада злочинно замовчувала факт голоду. Жодної офіційної згадки про цю жахливу трагедію не було зроблено. Офіційно голоду не було. Навіть такого слова в офіційних документах не вживалося. Масові смертність і опухання у владних документах називали –"продовольчими труднощами".

Сільрадам наказали при реєстрації смерті не вказувати її причину. Більше того, в 1934 році надійшло розпорядження: всі книги ЗАГС про реєстрацію смертей за 1932–1933 роки вислати в спеціальні частини (де більшість із них було знищено).

Керівництво СРСР свідомо дезорієнтувало світову громадськість. У січні 1933 року Нарком закордонних справ СРСР М.Литвинов зробив спеціальну заяву про відсутність голоду в країні. Режим відмовився від зовнішньої допомоги. Тим не менш, деякі західні журналісти, які побували за залізною завісою тоталітаризму, публікували репортажі про злочин, доносили світові про те, що там діється насправді.

Британський журналіст Малколм Маґґерідж у березні 1933-го здійснив поїздку в Україну й передав статті до "The Manchester Guardian". Тоді ж репортажі британського журналіста Ґарета Джоунза про Голодомор в Україні виходили у Великій Британії, США, Німеччині. Публікації з'являлися також у французькій, австрійській, польській, бельгійській пресі. Так, у Бельгії упродовж 4 місяців до вересня 1933 року в 17 виданнях опублікували біля 50 статей і повідомлень про ситуацію в Україні.

Населення Західної України, яка на той час перебувала у складі Польщі, не залишилося байдужим до горя українців по той бік Збруча. Одним із найпотужніших був голос митрополита Української греко-католицької церкви Андрея Шептицького. 24 липня 1933 року він проголосив відозву "Україна в передсмертних судорогах". Наступного дня 35 громадських організацій і партій у Львові об'єдналися в Український громадський комітет рятунку України, який став координатором допомоги жертвам і поширення інформації про цей злочин.

29 вересня 1933 року завдяки зусиллям українських діячів на засідання Ради Ліги Націй її президент Йоган Людвіґ Мовінкель (прем'єр-міністр Норвегії) ініціював обговорення голоду у радянській Україні. Рада передала це питання до Міжнародного товариства Червоного Хреста. Але Москва відкинула пропоновану допомогу голодуючим людям. У жовтні 1933 року в австрійській столиці Відні за ініціативою кардинала Теодора Інніцера створено спеціальний комітет для надання допомоги жителям радянської України.

У 1934 році з'являються перші книги, в яких розкриваються теми Голодомору в Україні. Американський журналіст та історик Вільям Генрі Чемберлин, який зумів відвідати Україну у жовтні 1933-го, наступного року оприлюднив факти про Голодомор у книзі "Залізна доба Росії". У 1934 році було видано і перший художній твір про Голодомор в Україні – роман "Марія" українського письменника Уласа Самчука.

Після Другої світової війни в Європі та Північній Америці опубліковано перші спогади, мемуари та наукові дослідження про Голодомор. Українці, які його пережили й після війни опинилися у країнах вільного світу, разом із західними, зокрема американськими вченими, громадськими та політичними діячами збирали свідчення, вшановували пам'ять жертв, проводили наукові дослідження, видавали матеріали.

1953 року американський юрист Рафаель Лемкін, який запровадив у світову правову термінологію термін "геноцид", охарактеризував Голодомор як "класичний приклад геноциду".

Визначальними ж у збереженні пам'яті про Голодомор стали заходи із відзначення його 50-х роковин 1983-го, передусім у США та Канаді, що набули міжнародного розголосу. Тоді ж у канадському місті Едмонтоні спорудили перший пам'ятник жертвам Голодомору.

1984 року Конгрес США створив спеціальну Комісію з розслідування штучного голоду в Україні у складі двох сенаторів та чотирьох осіб від Палати представників. Виконавчим директором Комісії став американський історик Джеймс Мейс. Комісія дійшла такого висновку, що Сталін та його оточення вчинили акт геноциду проти українського народу. Цей звіт комісії схвалив Конгрес США 1988-го. Того ж року за ініціативою Світового Конгресу Вільних Українців створено Міжнародну комісію юристів, яка мала дослідити свідчення про Голодомор 1932-1933 років, його причини, наслідки й винуватців. Комісія дійшла висновку, що Голодомор був актом геноциду.

Під впливом викриттів СРСР врешті-решт змушений був визнати факт голоду 1932–1933 років. У 1993-му вперше на державному рівні відзначені його роковини – через 60 років після трагедії.

1998 року Указом Президента України встановлено День пам’яті жертв Голодомору – щороку в четверту суботу листопада. Цього дня українці, як тільки смеркне, запалюють у вікнах свічки – на пам’ять про всіх убитих голодом. 2006 року Верховна Рада України ухвалила Закон про визнання Голодомору геноцидом українського народу. А в листопаді 2008-го в Києві споруджено Національний меморіал жертв Голодомору.

2009 року Служба безпеки України порушила кримінальну справу щодо голоду в Україні за ознаками злочину геноциду. У січні 2010-го Апеляційний суд міста Києва ухвалив, що в 1932–1933 роках в Україні Сталін і його поплічники вчинили злочин геноциду.

Сьогодні дані соціологічних досліджень свідчать, що понад 80 % українців підтримують цю позицію.

Хронологія визнання країнами світу Голодомору 1932-1933 років геноцидом Українського народу *(парламентський рівень)*

1. Естонія (20 жовтня 1993)
2. Австралія (28 жовтня 1993)
3. Канада (20 червня 2003)
4. Угорщина (26 листопада 2003)
5. Литва (24 листопада 2005)
6. Грузія (20 грудня 2005)
7. Польща (4 грудня 2006)
8. Перу (19 жовтня 2007)
9. Парагвай (25 жовтня 2007)
10. Еквадор (30 жовтня 2007)
11. Колумбія (21 грудня 2007)
12. Мексика (19 лютого 2008)
13. Латвія (13 березня 2008)
14. Португалія (3 березня 2017)
15. США (4 жовтня 2018 – Сенат, 11 грудня 2018 – Палата представників)
16. Чехія (6 квітня 2022)
17. Молдова (24 листопада 2022)
18. Ірландія (24 листопада 2022)
19. Німеччина (30 листопада 2022)
20. Болгарія (1 лютого 2023)
21. Бельгія (9 березня 2023)
22. Ісландія (23 березня 2023)
23. Франція (28 березня 2023)

24. Словенія (23 травня 2023)
25. Люксембург (13 червня 2023)
26. Словаччина (20 червня 2023)
27. Хорватія (28 червня 2023)
28. Нідерланди (7 липня 2023)

На регіональному (муніципальному) рівні Голодомор геноцидом визнали 11 країн: Австралія, Аргентина, Бразилія, Велика Британія, Іспанія, Італія, Канада, Норвегія, Португалія, США.

Голодомор 1932–1933 років в Україні визнали геноцидом Українського народу такі міжнародні організації:

ПАРЄ

12.10.2023 р. Парламентська Асамблея Ради Європи ухвалила резолюцію «Забезпечення справедливого миру в Україні та тривалої безпеки в Європі», у тексті якої міститься положення про визнання Голодомору 1932-1933 років в Україні геноцидом Українського народу.

03.10.2024 р. ПАРЄ ухвалила резолюцію «Вшанування 90-х роковин Голодомору – Україні знову загрожує геноцид», яка не лише підтвердила визнання Голодомору 1932–1933 років в Україні актом геноциду проти Українського народу, але й підкреслила сучасні геноцидні наміри рф в її агресії проти України.

Європейський Парламент

15.12.2022 р. Європейський парламент **визнав Голодомор**, спричинений радянським режимом в Україні у 1932-1933 роках, **геноцидом** Українського народу, ухваливши резолюцію «90 років після Голодомору: Визнати масове вбивство голодом геноцидом». 02.12.2022 р. оприлюднено заяву 58 членів Європейського парламенту, в якій злочин Голодомору 1932-1933 рр. в Україні ідентифіковано як геноцид Українського народу. Резолюцію Європарламенту щодо визнання Голодомору злочином проти Українського народу та проти людяності ухвалено 23.10.2008 р.

Балтійська Асамблея

24.11.2007 р. Геноцидом Голодомор визнала Балтійська Асамблея (об’єднання Естонії, Латвії та Литви) - на сесії Асамблеї прийнято Заяву «Про пам’ять жертв геноциду та політичних репресій в Україні в 1932-33 роках».

У заяві державної думи РФ від 02 квітня 2008 року наголошується, що “ця трагедія не має і не може мати міжнародно встановлених ознак геноциду”.

Всеукраїнська акція "Запали свічку"

В Україні є давній звичай – у пам'ять про померлу людину запалюють свічку. Та саме Джеймсу Мейсу, досліднику Голодомору, належить ініціатива вшанування жертв голодоморів запалювання свічки на підвіконні.

"Я ж хочу запропонувати лише акт національної пам'яті, доступний кожному: в національний день пам'яті жертв 1933-го (четвертої суботи листопада) визначити час, коли кожен громадянин цієї землі, де майже кожна родина втратила когось із близьких, запалить у своєму вікні свічку в пам'ять про померлих. Це було б гідною відповіддю на слова о. Олександра Биковця, який став священиком в Америці: «...Всі були готові на жертви, знали, що не сьогодні-завтра їх знищать, але їх турбувало передовсім: чи знатиме світ про це, чи світ щось скаже?.. І друга проблема — ще більш духовна: чи буде кому помолитися за всіх, хто загинув?» Навіть сім десятиліть опісля свічка, що мерехтить у вікні, видається мені гідною відповіддю!" – Джеймс Мейс, газета "День", 18 лютого 2003 року.

Тепер це усталена в суспільстві практика – щороку у четверту суботу листопада на вшанування тих, хто помер з голоду, українці по всьому світу запалюють свічки. Цього року 22 листопада о 16-й годині Україна схилить голови у загальнонаціональній хвилині мовчання. Опісля біля могил, меморіалів і пам'ятників жертвам Голодомору 1932–1933 років, на центральних площах і вулицях міст і сіл України, на підвіконнях осель українці запалюють свічки і лампадки.

Протягом дня прийдіть до меморіалу, пам'ятника чи хреста пам'яті жертв голодоморів у вашому місті чи селі. А із настанням темряви на вшанування пам'яті всіх убитих голодом запаліть і поставте свічку на підвіконня так, щоб її було видно знадвору. Цей вогник символізуватиме нашу пам'ять і віру в перемогу.

Корисні тематичні посилання

Відео

Ролик «Голодомор 1932–1933. Помста за нашу свободу» англійською мовою [video "Holodomor of 1932–1933: a Revenge for Our Freedom"]

Дивитися за посиланням [to watch follow the link]

Відеоісторія «Чому Голодомор став можливим?»

Дивіться за посиланням

Відеоролик «Голодомор як відповідь на селянські повстання». Ролик розповідає про передумови та причини Голодомору 1932–1933 років.

Переглянути українською

Переглянути з субтитрами російською мовою

Переглянути з субтитрами англійською мовою

Завантажити ролики у високій якості

Розширене інтерв'ю з дослідником Голодомору Володимиром Тиліщаком про спротив українських селян колективізації на початку 1930-х років.

Дивіться за посиланням

Серія роликів «Незламні» про людей, які пережили Голодомор чи були його свідками і не тільки вижили фізично, а й не дали знищити себе духовно.

Дивіться за посиланням

Серія роликів «Голодомор – помста за свободу»

Дивіться за посиланням

«Питання життя і смерті – зібрати хліб з України»: історичний ролик до 100-річчя голоду 1921–1923 рр.

Завантажити

Завантажити із англійськими субтитрами

«Голод після Перемоги»: до 75-річчя масового голоду 1946–1947 років

Завантажити

Завантажити із англійськими субтитрами

Фільм-реквієм «Імена на стінах»

Завантажити

Names on the Wall. Honouring the victims of the genocide of Ukrainians

завантажити

Усні свідчення про Голодомор на онлайн-платформі Архіву усної історії https://ui.uinp.gov.ua/uk/settings/temi/golodomor

Книги та брошури

Брошура «Україна 1932–1933. Геноцид голодом»

Брошура українською, англійською, іспанською, французькою, німецькою, арабською, грецькою

Брошура «Голодомор. Комуністичний геноцид в Україні»
Завантажити

Брошура «Голодомор не зламав» [“The Holodomor failed to break us”]
Завантажити
Download

Книга-каталог виставки «Спротив геноциду»
Каталог

Книга «Репресовані» щоденники. Голодомор 1932–1933 років в Україні»
Це збірка щоденників та нотаток семи очевидців Голодомору, які зафіксували побачене, почуте та пережите.
Переглянути і завантажити електронну версію книги

Книга «Людяність у нелюдяний час» (2-ге видання) розповідає про доброчинців, які в 1932–1933 роках допомагали вижити тим, хто голодував.
Переглянути і завантажити електронну версію книги

Збірка спогадів Анастасії Лисивець «Скажи про щасливе життя» [Testimony of the Holodomor by Anastasia Lysyvets “Speak of the Happy Life”]
Переглянути і завантажити електронну версію українською
Переглянути і завантажити електронну версію англійською
Download

Книга Ірини Реви «По той бік себе» – про соціально-психологічні та культурні наслідки Голодомору і сталінських репресій.
Переглянути і завантажити електронну версію книги

Книга «Пам’ять роду» – 16 історій родин, які пережили Голодомор 1932–1933 років.
Переглянути і завантажити електронну версію книги

Інтернет-банери

Проєкт «Пам’ять, що рятує: голоси правди» розповідає про людей, які не мовчали про Голодомор.

Переглянути і завантажити

Проєкт «Голодомор не зламав» розповідає про людей, які пережили Голодомор і не тільки вижили фізично, а й не дали знищити себе духовно. Вони зуміли реалізувати себе, попри травму пережитого у 1932–1933 роках і всупереч несприятливим обставинам радянської дійсності наступних років. Вони стали художниками, письменниками, досягли успіхів у науці тощо.

Переглянути і завантажити

Виставкові проєкти

Виставка «Спротив геноциду»

Виставка спростовує міф про відсутність спротиву українських селян більшовицьким грабіжникам напередодні та під час Голодомору 1932–1933 років. В ній розповідається про форми і методи спротиву, його розмах на основі архівних документів.

Стенди виставки для перегляду і завантаження

Виставка «Україна 1932–1933. Геноцид голодом» розповідає для світової аудиторії історію Голодомору 1932–1933 років та чому він є геноцидом.

Стенди виставки доступні за посиланням українською, англійською, французькою, іспанською, португальською та німецькою мовами.

Англомовна карусель, чому Голодомор є геноцидом українців: https://t.me/uinp_gov/1345